

Sąsiedzi

W kwietniu 2025 roku, w przestrzeni wokół Muzeum Emigracji w Gdyni, rozpoczniemy cykl działań, które zwracają uwagę na nasze nieoczywiste sąsiedztwo. Od dekady Muzeum działa w budynku Dworca Morskiego w gdyńskim porcie. Na pierwszy rzut oka otaczająca przestrzeń wydaje się całkowicie przekształcona przez człowieka: beton i asfalt, pociągi, tiry, odgłosy pracujących dźwigów, przemysłowy zapach unoszący się w powietrzu. Trudno wyobrazić sobie w tym miejscu niegdysiejszy sielski krajobraz ujścia rzeki Chylonki.

Gdyby jednak przyrzeć się uważnie, pomiędzy tymi wszystkimi elementami dostrzec można życie inne niż ludzkie – czasem ukryte w szczelinach, a czasem odzyskujące przestrzeń odebraną mu przez działania człowieka. Na ziemi i pod nią, w wodzie i w powietrzu.

Punktem wyjścia do przyjrzenia się innym formom życia w silnie uprzemysłowionej przestrzeni portowej są dwie betonowe donice, odnalezione nieopodal Muzeum. Zanim zniknęły 10 lat temu, przez ponad pół wieku stanowiły część architektury Dworca Morskiego. Teraz zostaną przekształcone w mikro ogrody: hydrobotaniczny, przygotowanym według instrukcji grupy Centrala, będący częścią wieloletniego projektu badawczego skupiającego się na relacjach architektury i roślinności wodnej. Drugi to ziemny ekosystem złożony z roślin ruderalnych, czyli takich, które wybrały do życia miejsca przekształcone przez człowieka, dobrze czujących się na terenach miejskich i przemysłowych czy w pobliżu dróg.

Rośliny w Holu Dworca Morskiego konfrontują nas z dwoistą naturą czasu, w którym funkcjonujemy – z jednej strony linearnego, historycznego, podporządkowanego logice produktywności, z drugiej – organicznego, cyklicznego, podlegającego prawom natury. Współczesna rzeczywistość zdominowana jest przez postrzeganie czasu jako nieubłagany postęp, serię zadań do wykonania, podczas gdy donice przywrócone przestrzeni Dworca Morskiego stanowią kontrpropozycję takiego postrzegania – są laboratorium alternatywnego upływu czasu.

Zapraszamy mieszkańców Gdyni do udziału w tym doświadczeniu, do wspólnego przeżywania zmian zachodzących w pozornie statycznej przestrzeni portu. Obserwowanie wzrostu, przekwitania i zimowego spoczynku roślin staje się formą cielesnego doświadczania czasu, odmienną od tej narzuconej przez współczesne wymagania codzienności. W krajobrazie zdominowanym przez portową infrastrukturę, donice stają się enklawami wielogatunkowej czasoprzestrzeni, przypominającymi o możliwości innego sposobu bycia razem – nie w linearnym postępie, ale w cyklicznym współlistnieniu.

Sąsiedzi (Neighbors)

In April 2025, we will begin a series of events in the space around the Emigration Museum in Gdynia, focusing on our unconventional neighborhood. For a decade, the Museum has operated in the building of the Maritime Station in the Gdynia port. At first glance, the surrounding area seems completely transformed by human activity: concrete and asphalt, trains, trucks, the sounds of cranes working, and the industrial scent in the air. It is hard to imagine the former idyllic landscape of the mouth of the Chylonka River to the Baltic Sea in this place.

However, if you look carefully, you can spot life beyond human presence – sometimes hidden in cracks, and sometimes reclaiming space taken away by human actions. On the ground and beneath it, in the water and in the air.

The starting point for observing other forms of life in the heavily industrialized port area is two concrete flowerpots, found near the Museum. Before they disappeared 10 years ago, they had been part of the architecture of the Maritime Station for over half a century. Now they will be transformed into micro-gardens: a hydro-botanical one, designed according to the instructions of the Centrala group, as part of a long-term research project focusing on the relationship between architecture and aquatic plants. The second is a terrestrial ecosystem made up of ruderal plants, which are those that have chosen to live in human-altered environments, thriving in urban and industrial areas or near roads.

The plants in the Hall of the Maritime Station confront us with the dual nature of the time we live in – on one hand, linear and historical, subordinated to the logic of productivity; on the other, organic and cyclical, governed by the laws of nature. Contemporary reality is dominated by the perception of time as an inexorable progress, a series of tasks to be completed, while the flowerpots returned to the space of the Maritime Station offer a counterproposal to such an understanding – they are a laboratory for alternative passage of time.

We invite the residents of Gdynia to participate in this experience, to collectively witness the changes taking place in the seemingly static space of the port. Observing the growth, blooming, and winter rest of plants becomes a form of bodily experience of tangible time, different from the one imposed by the contemporary demands of everyday life. In a landscape dominated by port infrastructure, the flowerpots become enclaves of multi-species space-time, reminding us of the possibility of another way of being together – not in linear progress, but in cyclical coexistence.

Сусіди

У квітні 2025 року в просторі навколо Музею еміграції в Гдині ми розпочнемо цикл заходів, що звертають увагу на наше неочевидне сусідство. Ось уже десять років музей працює в будівлі Морського вокзалу в гдинському порту. На перший погляд, навколишній простір здається повністю зміненим людиною: бетон і асфальт, потяги, вантажівки, звуки працюючих кранів, промисловий запах у повітрі. Важко уявити, що колись тут був ідилічний краєвид гирла річки Хилонки.

Однак якщо придивитися уважніше, поміж усіма цими елементами можна помітити життя, відмінне від людського — іноді воно приховане в тріщинах, а іноді повертає собі простір, відібраний у нього людською діяльністю. На землі й під нею, у воді та в повітрі. Відправним пунктом для спостереження за іншими формами життя в сильно індустріалізованому портовому середовищі стали дві бетонні клумби, знайдені неподалік від музею. До того як вони зникли десять років тому, протягом понад пів століття вони були частиною архітектури Морського вокзалу. Тепер ці клумби перетворюються на мікросади. Перший — гідроботанічний, підготовлений за інструкціями групи «Централа», стане частиною багаторічного дослідницького проекту, присвяченого взаємозв'язкам між архітектурою та водною рослинністю. Інший — це ґрунтова екосистема із рудеральних рослин, тобто тих, що обрали для життя простори, змінені людиною, і добре почувуються в міських та промислових зонах або біля доріг.

Рослини у холі Морського вокзалу ставлять нас перед подвійною природою часу, в якому ми живемо — з одного боку, лінійного, історичного, підпорядкованого логіці продуктивності, з іншого — органічного, циклічного, підлеглого законам природи. У сучасній реальності ми сприймаємо час переважно як невинний прогрес, як серію завдань, які потрібно виконати, тоді як клумби, повернуті у простір Морського вокзалу, пропонують альтернативу такому розумінню — вони є лабораторією альтернативного перебігу часу.

Ми запрошуємо мешканців Гдині взяти участь у цьому досвіді, спільно пережити зміни, що відбуваються в статичному, на перший погляд, портовому середовищі.

Спостереження за ростом, цвітінням і зимовим спокоєм рослин стає формою тілесного досвіду часу, відмінною від тієї, яку диктують вимоги повсякденного життя. У ландшафті, домінованому портовою інфраструктурою, клумби перетворюються на анклав багатовидового часопростору, які нагадують про можливість іншого способу буття разом — не в лінійному прогресі, а в циклічному співіснуванні.

W naszych donicach znajdziecie:

donica z ziemią:

Achillea millefolium - Krwawnik pospolity

Artemisia absinthium - Bylica piołun

Sedum acre - Rozchodnik ostry
Chelidonium majus - Glistnik jaskółcze ziele

donica hydrobotaniczna:

Hydrocharis morsus ranae - Żabiściek pływający
Potamogeton natans - Rdestnica pływająca
Salvinia natans - Salwinia pływająca
Trapa natans - Kotewka, orzech wodny
Stratiotes aloides - Osoka aloesowata
Marsilea quadrifolia - Marsylia czterolistna
Nymphaea pygmaea alba - Lilia wodna
Lemna - Rzęsa wodna
Sagittaria sagittifolia - Strzałka wodna
Veronica beccabunga - Przetacznik bobowniczek
Ceratophyllum demersum - Rogatek sztywny
Lemna trisulca - Rzęsa trójrowkowa

Koncepcja donicy hydrobotanicznej: Grupa Centrala (Małgorzata Kuciewicz i Simone De Iacobis)

Konsultacja botaniczna: dr Sławomir Nowak, Uniwersytet Gdański

Współpraca: Marta Staszko